

Klobučar, zasebno

(odlomek iz kratkega romana 'Reichovo jedro')

spisal Christian Fries

Pojasnilo:

Wilhelm Reich: Freudov učenec, ki se je pozneje od njega oddaljil ter namesto pogovora s terapevtom zagovarjal dihalne vaje in terapevtovo ročno rahljanje mišičnih blokad. Na Reichovih teorijah temeljijo sodobna bioenergetika in druge telesne terapije.

Ločitev

Vse se odvija zelo naglo. Mojemu bratu in sestri sploh nič nista povedala. Ko so meni povedali sosedje, sem bil vsaj pripravljen: starša sta se ločila. Slišim, da sta nekaj kosov lastnine, o katerih se nista mogla dogovoriti, družno uničila. Dobra rešitev, po mojem. Očetu je uspelo rešiti knjige (seveda!), mati pa, kot mi tudi povejo drugi, je odpeljala kozarce za vlaganje. Tega ji gotovo nihče ni oporekal.

Za mater me ne skrbi.

Oče pa je star in menda ja ne bo tak zanesenec, da bi se poročil z gospo T.!

Te dni pogosto sedim na stranišču. Ne vem, kaj je to: najprej kar v rjavih potokih teče iz mene, potem se hrana ne obdrži v želodcu niti pol ure in vso kislo smrdečo brozgo izbruham. Nič kaj lepo, na trenutke se dogaja vse naenkrat. Takrat si pripravim plastično vedro. Študent dramske igre s terapevtskimi izkušnjami, kakršen sem, bi se moral s temi izbruhi onemele duše spopasti bolje, kakor sem se! Pomislim na nešteto nasvetov, ki sem jih v življenju že razdelil – kaj pa zdaj?

Nasproti mene vpadljivo vzravnano – prava kraljica! – sedi Anastasia, s pogledom, usmerjenim v stran. Oba študirava igro in se navdušujeva nad Reichovim načelom.

Čaka, da bom povedal, kaj mislim.

»Hja,« skomignem in se v zadregi nasmehnem, »a ni pravzaprav zanimivo, kako lahko ločitev staršev zadane odraslega moškega, ki je v življenju že kar nekaj skusil.«

Anastasia se užaljeno namrdne.

Vem, zakaj.

Raje bi spala z mano, to teoretiziranje ji je zgolj medel nadomestek. A tu ne morem nič. Anastasia ni moj tip.

»A ni to zanimivo,« ponovim. »O tem bi že lahko kakšno rekla, se ti ne zdi?« Ker glede na Reichovo načelo mojemu predlogu ni ničesar očitati, nejevoljno prikima. »Navsezadnje je to skoraj že dokaz za to,« roteče rečem, »kar smo od nekdaj slutili, mogoče pa nismo hoteli sprejeti resnice: da je naš Jaz pravzaprav samo tanka skorjica, ki se hitro uniči, če se spremenijo razmere.«

Anastasia plane v jok.

Jaz onemim.

Bliskovit poklicni uspeh

Spreminjanje življenjskih okoliščin v družini mi onemogoča, da bi se ustrezno brigal za lastne (poklicne) zadeve.

Ampak vse kaže, da se me kljub temu drži sreča.

Dobivam vabila na predstavitvene pogovore.

Ravnatelji gledališč so navdušeni nad mojo igro. »Gospod Klobučar,« reče eden izmed njih, »če bi vas uspeli pritegniti v naš teater, bi lahko začeli misliti tudi na zahtevnejše uprizoritve. Žal inteligenca ni prva lastnost igralcev, ki potrkaajo na naša vrata.«

»To so predsodki,« rezko odvrnem, kajti dober položaj, ki sem si ga pridobil s prikazanim, mi omogoča, da vzamem v bran kolege.

»Klobuk dol,« očarano reče ravnatelj.

Odidem v hotel.

V hipu globoko zaspim.

»Zdaj bom spal s tabo,« rečem neki mladi ženski.

»Samo z razdalje,« reče.

Poberem šilo z majhnim gumijastim čepkom in ji z razdalje po njenem okusu razprem vagino. Toda strasti ni ravno v izobilju. Nič čudnega, si mislim.

»Zdaj je pa že preveč,« nenadoma reče ženska. Odklopi spodnji del svojega trupa in mi ga pomoli.

Vznejevoljen odvržem šilo. Iz protesta masturbiram. Ob tem pomislim: njeno mater (ali mojo) bom vprašal, zakaj spolnost deluje samo z razdalje. One bi morale vedeti, saj je to njihovo maslo!

»Ljubi bog,« slišim žensko, ko se prebujam. (Ne da bi mi prišlo.)

Čez eno uro imam letalo.

Na fakulteti

Na fakulteti me sovražijo. Takoj po vrnitvi s pogovora za službo v W. ugotovim, da so mi vdrli v omarico. Manjkajo zapiski s predavanj. Sumim, da je bil Kai, ki hoče napisati knjigo o uporabnosti Reichovih osnov v igralskem poklicu in bi mi seveda rad izpulil temeljne teze s tega področja! Na srečo sem si zapiske že zdavnaj fotokopiral, se pravi, da bomo že še videli, kdo bo prvi napisal knjigo ... Manjka pa tudi zavojček kondomov, ki sem ga imel tam od začetka študija. Tole si je gotovo prisvojila Anastasia. Zavojček je bil že odprt, vendar bi bilo zmotno sklepanje, da so bili kondomi uporabljeni za moje spolne aktivnosti. Dva sem dal profesorju za akrobatiko, enega hišniku, enega pa sem od žalosti uporabil, ko sem masturbiral. Anastasio pa bo glodala misel, s katerimi študentkami, na primer iz scenografskega razreda, sem najbrž bil pod tušem.

Kar vidim, kako se kremži od besa!

Zaradi tega, ker me sošolci zavračajo (pravzaprav mi zavidajo!), postanem kljubovalen. Zato – ja, iz kljubovalnosti! – zavrnem različne ponudbe vrhunskih gledališč in podpišem pogodbo za drugorazredno, toda zelo znano televizijsko serijo in dvema prav tako drugorazrednima, če ne celo tretjerazrednima filmoma.

Domišljavo rečem: »Zdaj pa bomo videli!«

Kljub temu pa ne neham hoditi na fakulteto.

Kaj naj rečem?

Točno se zavedam, kakšen (igralski) gizdalin sem. Nenadnega poklicnega uspeha si sploh ne morem razložiti! In Anastasia, ki je kljub vsemu še zmeraj edina oseba, s katero se pogovarjam in od katere sem torej nekako odvisen, ne zamudi nobene priložnosti, da me ne bi s privzdignjenimi obrvmi opozarjala na to, da je v našem poklicu, pogosto že med najmlajšimi talentiranimi začetniki, veliko takšnih, ki so za vedno pospravljeni, odlično plačani, in da je torej izredno pomembno, da se vseskozi zelo ozaveščeno razvijamo naprej, ja, da se vsake

toliko načrtno izpostavimo kritični presoji izkušenih pedagoških delavcev, še zlasti, kadar nam lastna presodna moč ne omogoča, da bi si ustvarili realno sliko o lastnih sposobnostih – mene kar strese (in prikimam) ...

Toda predavanja se spremenijo sramotilni špalir.

Če (slabo) odigram kakšen prizor, točno slišim, kako nekdo reče: »Vsi bi morali iti na televizijo, tam človeka res česa naučijo.« Kdor koli je že bil, krohotače je imel na svoji strani.

Krizno zasedanje

Z bratom in sestro mrko sedimo v kuhinji.

Sestra naju je poklicala k sebi.

Iz opekača v rednih presledkih skačejo toasti. Brat vsako rezino posebej namaže z maslom in topljenim sirom ter ju stisne skupaj. Sestra razen drobnjaka ne zaužije ničesar. Jaz čakam, ali mi bo ponudila mlečni riž. Drugače mi ga vedno, ko jo (premalokrat) obiščem, ponudi. Danes pozabi. Mogoče tudi misli, da sem zdaj že prestar, da bi se veselil mlečnega riža. Jaz sicer mislim, da sem. Ampak se ga kljub temu še razveselim.

Ne ponudijo mi mlečnega riža.

V sobo vstopi objokana nečakinja.

»Tako spat,« reče moja sestra, »in drž goflo!«

Svak se je ravnokar odkradel iz sestrinega življenja. Ker mu je moja nečakinja podobna, mora prenašati kar nekaj materinih izpadov. Ne ve, zakaj je tako, in odločila se je, da postane težaven značaj. Lahko čutim, kaj se dogaja v njej, ampak je kljub temu ne maram.

»Kaj naj zdaj!« reče brat. »Treba bi bilo udarit po mizi.« Namiguje na očeta, toda v tem trenutku izrečeno bolj pristaja nam. Ne moremo izbrisati dejstva, da se je ločitev naših staršev zgodila. Več upanja imamo glede očetove nove poroke.

»Ti bi jo lahko malo potipal,« brat nekako brezvoljno prekine tišino.

Prav nič navdihujoče naročilo. »Zakaj jaz?« sitno rečem.

»Ker imaš za kaj takega čas.«

Kakšna nesramnost! Moj brat misli, da igralci lahkotno živijo. Ob večerih so na odrih, čez dan pa zabušavajo ali pa si pretegujejo hrbte pri kavsarijah. Odzovem se, ko me prosijo, naj očrtam (mi žal še predobro poznani) značaj gospe T. »Oblastna je, v tem je podobna naši

materi ... Razlika je le v tem, da ima slabo vest. Če se gospa T. razgali, je to zato, da ponižna pade na kolena, ne pa zato, da bi, kaj vem, stari recimo lažje prišel do tega, kar hoče. Po drugi strani pa kot vse človeške ovčice, vključno z grešniki, ni imuna na napuh. Ja,« zlovoljno pokimam, »ponižnost je napuh. Razen tega pa vem samo še to, da je nehala kaditi, da pije rdeče vino in da ji je žal, ker se je rodila kot ženska.«

Brat si zapisuje.

»To novo zvezo,« nenadoma rečem in poudarjeno vijem roke, »moramo za vsako ceno preprečiti.«

Ker se je sestra tako dogovorila, po telefonu pokličemo mater. Slušalka pokonci stoji na mizi. Kot moški ud, pomislim. Vključimo zvočnik in poslušamo, kaj bo rekla. »Če on,« slišimo mater bevskati v telefon, »misli, da bom živela samo od drobtinic, ki mi jih bo plačeval kot preživnino, se zelo moti. Še dobro, da sem se zadnja leta poklicno izobraževala.« Menda ne misli socialne pomoči v evangeličanski fari? »Zijali boste od začudenja.«

Sestra pazljivo zaključi pogovor.

Molčimo.

»Včasih očeta kar malo razumem,« reče brat.

»Verjetno,« rečem, »je opravila kak študij na daljavo, mi pa smo mislili, da ždi v svoji sobi in šteje šibice.«

Sestra me vpraša, ali naj mi skuha mlečni riž.

Odkimam.

Začutimo rahel potres.

Za hip osupnemo, potem pa se spomnimo, da je Inštitut za meteorologijo potresne sunke pravzaprav napovedal. Stopimo k oknu, kot da bomo kaj videli. Brat stoji pod podbojem. »Za vsak primer, če bi bile posledice vseeno hujše, kot so napovedali. Če se podre, imaš pod podbojem najboljše šanse, da preživiš.«

V sobo priteče objokana nečakinja.

Dvignem jo v naročje. »Nič se ne boj,« rečem. »Če se bo hiša podrla, jo bomo vsi skupaj skupili.« Sestra se zasmeji. Danes je res neusmiljena. Razlog bo verjetno to, da se mi nikomur ne smilimo. Na lepem se vame zazrejo oči starejših brata in sestre.

»Koliko pokojnine pričakuješ?« zaslišim.

Vzame mi sapo. Kaj pa jima je!

Izmislil si neko številko. Vem, da je višja kot to, kar v resnici lahko pričakujem. Vem, da je nižja kot vse, kar bi si lahko zamišljala brat in sestra.

Obraza jima pobledita.

Pojasnim jima, kako daleč sem s študijem – ne eden ne drugi se za to nista nikdar zanimala! –, kakšni so izgledi glede na sedanje obdobje in da je kultura eno od preziranih in zato finančno premalo podprtih polj družbenega delovanja, pa to, da so združevanja dveh teatrov v enega ves čas na dnevnem redu, da so prosta delovna mesta prava redkost in da se moraš že pošteno *osmešiti* (to pravim jaz!), če hočeš, da ti pade sekira v med z zaposlitvijo v enem od mestnih zavodov show businessa, ki jim pravijo *mestno gledališče*. Povem še, in to samo iz zlobe in da bi videl, ali lahko še bolj pobledita, da tako ali tako nimam namena postati *član ansambla nekega mestnega teatra*. »Raje imam,« nadaljujem, »eksperimentalne gledališke projekte, ki sicer ne prinesejo nič denarja, zato pa toliko več zadovoljstva.« Morda mi bo mati (postanem ves pasji!), če bo kmalu pristala na vplivnem položaju, saj je namigovala nekaj podobnega, priskrbela službo hišnika. To bi mi omogočilo čas za razmislek, ustrezalo bi moji lenobi in verjetno bi tako imel dostop do kakšnih prostorov, ki bi jih po dogovoru ali pač tudi brez dovoljenja lahko uporabljal za gledališke vaje. »To bo življenje na robu življenjskega minimuma,« rečem z razigranim, blaženim izrazom. »Zato pa,« še dodam, »se vama ni treba bati, da bom lepega dne stal pred vajinim pragom.«

Brat s slabotnim glasom reče: »Tudi ti se boš moral prilagoditi razmeram.«

»To sem že slišal,« hladno odvrnem.

Pogovor za trenutek zastane.

Potem potegnem iz torbe dan prej podpisano pogodbo za film.

V hipu se obrne plošča.

Sestra v vznesenosti dobi rdeča lica in s pokom odčepi šampanjec, ki ga je imela v hladilniku, ker je takrat, ko ji je pobegnil mož, zmotno mislila, da se bo naslednji dan skrušen vrnil! Brat naroči pizzo, ki je pač njegova najljubša hrana! Prebudijo mojo nečakinjo. Ne dojame čisto dobro, kaj se dogaja, a ima občutek, da je moj podpis na pogodbi nekako brez zanosu. Dojame šele, ko ji povejo, da bom kmalu *zvezda*. Zdaj strica zagleda v čisto novi luči in ves večer se je ne morem več otresti. Še enkrat, zajedljivo, omenim (izmišljeno) višino pričakovane pokojnine! »Dobro si naju potegnil!«

Moral bi (to si želim) biti bolj zamerljiv. Toda dobra volja je nalezljiva. Rečem:

»Eksperimentalni teaterček pa si kupim iz honorarja za televizijsko nanizanko.« Celo brat privoli, da si bo ogledal, kaj da bomo tam, »na zadnjem dvorišču!« spravili na oder. Veselje do eksperimenta da nedvomno ni nikakršno jamstvo za uspeh, toda – kar ne verjamem svojim ušesom! – konec koncev da je jedro človekovega razvoja.

Na starše smo pozabili. To je v redu, bežno pomislim in si zbašem v usta kos pizze.

Pred muzejem

Pikradem se bliže. Z vogala pri blagovnici Karstadt ga že vidim. Sedi v nizki stražni hiški pred muzejem, zatopljen v branje. No, zdaj bi se lahko preprosto spet odtihotapil stran ...

Na nosu imam sončna očala. Kriminalko je gledalo 17 % gledalcev, vsak šesti bi me lahko prepoznal. Ker je moja slava še mlada, mi to ne bi bilo neprijetno, toda odvisno od situacije.

»Kaj bereš?« hitro rečem in se stlačim k njemu v hiško.

»Fajn krajček, tole,« reče.

Prikimam.

»Dokler me ne vržejo ven. Ampak zakaj bi me, starega penzionista ... Ravnatelj muzeja me je že ogovoril. Lahko sem mu postregel z nekaj podatki s področja njegove specializacije. Mislim, da sem si s tem pridobil njegovo naklonjenost. Razumljivo, da mi ni hotel obljubljeni pisne pravice, da ostanem, je pa rekel, da bo videl, kaj se da storiti ...«

»Kaj pa je njegova specializacija?«

»Happeningi v šestdesetih.«

»Na to se spoznaš?«

»Blefiral sem, kot vedno.«

Ponosen je, to je burkasta plat njegovega značaja. Potem pa se zresni. »Samo pri temle tukaj,« pomigne proti knjigi, »ni blefiranja, vse te natančno izprašajo. Ona pa res ne pozna pardona!« Seže po delikatesnem papirju, ki ga ima v krilu, in iz njega odvijte obloženo rezino kruha.

»Hm, okusno zgleda,« reče, zdaj vidno boljše volje. »Veš,« nadaljuje, »jaz niti nisem prepričan, če mi res kaj pomaga, da sem priden učenec. Če mi uspe brežhibno opisati Kantovo izpeljavo kategorij apriorizma, to pri njej bolj kot kaj drugega izzove jezo, tako da imam več šans za«, oblije ga rdečica, »seks, če sem slabo pripravljen. A ni to čudno?«

Molčim.

Oče dvigne kazalec: »Neverjetno, kaj vse so ljudje že razmišljali, zdaj me je res začelo zanimati. Ker filozofov do zdaj nikdar nisem jemal preveč resno.«

Takole natlačena v hiški in eden s salamo in kruhom med zobmi (in drobtinami na suknjiču) sva najbrž videti kot dva prava komika. Dolgo že nisem sedel tako blizu očeta in uživam kot dojenček.

Takih občutkov pa res ne bi pričakoval!

»Ko se takole zatopiš v eno knjigo, ti je res kar toplo in mehko pri duši,« reče oče.

Mimo naju se gnete promet središča mesta.

»Zdaj bom kmalu prišel do Kantovih naslednikov. Tam je kup pozabljenih imen. Jacobi, Fries ...«

Nepremišljeno odložim sončna očala. Pred nama se ustavi neka ženska: »A niste vi ...«
Nastopim kot ljudski človek, predstavim ji očeta: »Zelo je izobražen, v osnovi umetnostni zgodovinar. Za to, da je preživel družino, nas, otroke in zahtevno ženo, si je naprtil breme pedagoške službe. Zdaj se s trdom loteva področja filozofije, iz čisto osebnih razlogov, o katerih bova obširno spregovorila ob drugi priložnosti.« Omenim pogovorno oddajo, ki bo na sporedu prihodnje nedeljo. Moj oče kar strmi, nič ni vedel o mojem bliskovitem uspehu. »Ko sva se zadnjič videla, si še dvomil, ali se ne bi namesto igrilstvu posvetil poklicni poti terapevta Reichove metode.«

Neki mladenič zasliši izraz »terapevt Reichove metode« in ob tem plane v jok, meni pa, ker me obenem prepozna, ves navdušen nad mojimi igralskimi sposobnostmi (v kriminalki) poljubi roko. Jaz to seveda občutim kot hudo pretiravanje, vidim pa, da doživlja res lepo čustvo, tako da nočem motiti energetskega toka. Takšni trenutki lahko spremenijo življenje, čeprav tega nihče ne razume.

Oče si v hipnem veselju nad bog ve čim začne popevati in z zaprto knjigo ritmično maha po zraku. Če sem plešoče črke pravilno razbral, gre za Kritiko praktičnega uma.

Tale pa ni ravno bestseller, si mislim.

Zdaj okrog naju stoji že kak ducat ljudi. Oče začne govoriti o tektoniki grških vaz. »Na tem področju sem enostavno kompetenten, takoj dobim boljši občutek,« mi prišepne. Sam pa nekajkrat ponovim gib, s katerim v kriminalki preženem s stola direktorja policije, kajti ta prizor je bil vsem najbolj všeč. Mimoidoči so vedno živahnejši in si začenjajo kazati svoje nakupe, primerjajo cene in raziskujejo, kaj jih je pri nakupih vodilo. Razvije se vesel živžav in niti moj oče ne opazi, da si nataknem očala in odidem. »Živel,« še ujamem, ne pa več tega, komu je namenjeno.

Gospa T. se z mojim očetom nikakor ne bo poročila.

Zibanje

Moje življenske koordinate so se čisto spremenile.

Še sem negotov.

Kakšni izzivi so se zgrnili name!

Čeprav grem sošolcem na živce, me ta ali oni – večinoma kdo iz nižjih letnikov, moji direktni sošolci si ne upajo – potegne na stran in vpraša, ali mu morda lahko dam zasebno številko Jaroslava Kauza, ki ima, kot je znano, pri seriji *Willi bi poznal način!* v rokah vse niti. Rečem: »Žal, po pogodbi nimam te pristojnosti,« skomignem. Ja, celo profesorji nimajo zadržkov, da se do mene ne bi naenkrat vedli zelo domačno. Zdaj gledam nanje iz čisto drugih zornih kotov. So naši profesorji pravzaprav dobri igralci? Kdo bi vedel. Anastasia tehta, ali naj me v novem položaju še bolj odločno poskuša omrežiti ali pa naj se kljubovalno odvrne od mene in igra vlogo užaljene princese.

Nekega dne spim z neko brucko. Sram (res!) me je, sploh, ker me zaradi jutranjega masturbiranja od spolne sile ne razganja ravno, je pa kljub vsemu seksi (kar šibkost nekoliko omili). Zgodi se, ko ji na faksu na hodniku povem, kako je bilo z nastopom za službo v W. in da me je igralec K., ki si je nastop ogledal (in ki ga ona zelo ceni), po igri Lunda v *Dlakocepcu* prisrčno objel. Ne izključujem pa možnosti, da sem bil tisti dopoldan še posebej privlačnega videza. Kdor je uspešen, je privlačen, to vemo. Toda temeljna povezava je očitna. In ko sva se v tesni hišnikovi shrambi, v katero me je zvlekla, stoje polotila zadeve (kar ni moj najljubši položaj) in z njenim orgazmom ni ravno teklo, kot bi moralo (najbrž tudi zaradi tega položaja), sem ji, z ustnicami na njenem licu, moral še enkrat tiho šepniti, kako me je igralec objel. In ko dodam, da ima v uhljih dlačice, ji pride.

Stvarem pustim svojo pot.

Strast je pač strast. To drži kot pribito, pa če še tako boli!

Ko jo pozneje na zboru študentov še enkrat srečam, me frfotavo pozdravi in prosi, naj tam pred skupino njenih sošolcev še tretjič ponovim zgodbo o igralcu. Naredim ji veselje, a nekoliko zlobno dodam: »Navsezadnje ob omembi tega igralca nekaterim ženskam kar pride,« – kar takoj izzove val ogorčenja in kar mi še tedne zatem očitajo med pogovori z organiziranimi zastopniki študentov ... Ko povem (celo!) Anastasii, je tudi ona zgrožena. Jaz pa ne morem pregnati misli, da ima očitno tudi ona težave z orgazmom – drugače bi ob takšnih otročarijah samo skomignila z rameni!

Čutim, da razvoj dogodkov resno ogroža mojo notranjo trdnost, da *nažira, najeda, spodnaša* moje temelje. Ločitev staršev, nenadni uspeh! Nič ni več tako, kot je bilo. Kam so izginili časi, ko mi je notranjo oporo dajal Wilhelm Reich (in ko mi je še kaj pomenil)? Izgubil sem se, izgubil, izgubil ...

Kaj bo z mojim očetom?

Anastasia me vpraša, zakaj sem tako obseden s tem, da bi preprečil očetovo poroko z gospo T. Vztraja, da moram to (temno) točko razjasniti, kajti na kocki je moja lastna sposobnost

sklepanja čustvenih zvez. Seveda me tega ne vpraša čisto altruistično. Ampak, ker Anastasijin položaj trenutno ni rožnat, ji, ne da bi kršil zvestobo samemu sebi, kjer le morem skušam pomagati, da bi se razvedrila. Torej se (na Anastasijino veselje) udeležim davno tega načrtovane ure pri izkušenem terapevtu Reichove metode. Ko mu (precej dolgočasen) razgrnem svoj problem, je očaran. »Stranke običajno pridejo z nejasnimi bolečinami v trebuhu. Vi pa ste prišli z zelo jasnim vprašanjem in pričakujete zelo jasen odgovor.«

Diham – on pravi: »Dihajte, preprosto samo dihajte ...« in ko je ure konec, je rezultat naslednji: Otroci hočejo staršem večno vladati in ne prenesejo, da imajo starši lastno življenje.

Tokrat sem očaran jaz.

Kakšna posesivnost!

Toda ali želja, da bi našega očeta odvrnili od tega *dejanja samovolje* (kakor si rečem po tihem), ne izhaja v enaki meri iz naše skrbi zanj? Kaj bo z očetom, če ga bo gospa T. s poroko zares priklenila na filozofsko stolico! Mu bomo smeli še kdaj povedati kak vic? Bo še kdaj tako kot včasih *izbruhnil z nezaslišanostmi* in – samo primer – vprašal farnega župnika, kako točno naj si predstavljamo Davidovo vrnitev v domovino, potem ko je v bitki premagal Filistejce: Ali so, kot opisuje Sveto pismo, 1. Samuelova knjiga, 18:25 isl., čez mejo znosili cele vreče odrezanih prednjih kožic, celih dvesto kosov, in ali jih je Savel sam preštel, glede na to, da so predstavljale odkupnino za njegovo hčerko, in ali so jih, torej kožice, potlej v slavo Gospodu vsi skupaj pohrustali?

Ne, bojim se, da bo takihle šal konec!

Na kocki je očetov značaj, kakor ga poznamo (in imamo radi)!

Televizija

Nekaj dni pozneje ... Malo siten zobam večerno malico, preklapljam tv-kanale, preverjam kakovost slike novega širokoslikovnega zaslona, ki ga je v stanovanje prinesla Anastasia, plačal pa jaz, jasno, ker je ona seveda, mrko pomislim, zaenkrat samo študentka dramske igre brez diplome, »revna kot cerkvena miš!«, rečem na glas (in še enkrat, globoko nezadovoljen, dojamem, kako močno sem Anastasiji z njenimi manevri že podlegel in televizor je pri vsem skupaj še najmanjši problem ...), se spomnim, da ob tej polnočni uri v norišnici, ki jo zdaj, kot smo izvedeli, vodi naša mati, bolniki začnejo tuliti in tresti rešetke (nedvomno nestvarna domišljajska podoba, porojena v moji lastni duši!) – in točno v tem trenutku na zaslonu zagledam gospo T.

Pa to je nemogoče!

Kaj ta ženska počne v javnosti!

Že slutim: spet se bo nekdo okoristil z mojim bliskovitim uspehom!

»Nietz-sche,« ravnokar rezko in z izbrušeno ostrim sičnikom izreče – ima se za nesojeno veliko igralko, lahko bi to postala, če bi želela, to je namreč v trenutku spokoja (trenutku v postelji) nekoč povedala ... – »že Nietzsche je vedel, da srečno življenje omogoča zgolj ozek horizont zavesti. To je vedel, ker takšnega bivanja sam ni bil sposoben. In tudi meni«, se prikupno smehlja voditelju pogovorne oddaje, »ni dano, da bi našla notranji mir v človeku, da bi domišljavosti, nevednosti, zaslepljenosti naklonila čisto vest, kar koli človek že počne.«

Nakar se glasno zasmije, se skloni naprej in – ali sploh vidim prav? – izpljune pepermint, ki ga je vrtela po ustih.

Snemalec pospremi bonbon.

Res je bonbon, in to Vivil!

Ogorčen sem. Konec koncev, me naenkrat prešine, je ta ženska nekako del družine in tole meče slabo luč na vse nas. »Verjemite mi,« čisto mirno nadaljuje, »da ob tej aferi, o kateri zdaj tukaj govorimo, neznansko trpim. Kot so mi povedali – in v to niti za hip ne bi podvomila –, se je moj bivši mož celo s pištolo v roki pojavil pri mojem novem življenjskem sopotniku in ga pozval v bordel ... oprostite!« se vreščeče zasmije, »na duel! Kar zgrozila sem se. Moja hčerka – prav, pa se pogovarjajva o njej! – je, no, gotovo tudi zato, ker se je vmešala moja tašča, obubožana, toda svojemu sloju zvesta plemkinja, kratka, hči pač viha nos, ko sliši, da se njen ... – ja, kako naj mu rečemo? – bodoči primoženi brat preživlja z delom v filmski industriji. Tudi jaz, ki kot njegova nekdanja učiteljica poznam in cenim njegove intelektualne sposobnosti, se čutim krivo, če pomislim, da je, najverjetneje zaradi skrhanih družinskih odnosov, zanemaril svojo *izjemno*, poudarjam, *izjemno nadarjenost za filozofijo*, in je ni negoval, namesto tega pa se posveča temu v najglobljem smislu izmikajočemu se poklicu, poklicu, v katerem *ni druge možnosti, kot da svojo osebnost zgrešimo*, temu poklicu,« nenadoma se z osupljivim žarom razburi, »ki ni nič drugega kot čisti narcizem, ki v kali zatre vsako najmanjšo možnost etične rasti in ki ga Platon ni zaman hotel pregnati iz svoje države, kajti kakšno korist prinaša človek, ki zgolj igra, igra, igra ...«

Ugasnem televizor.

Diham, sopem, se razpočim.

»Dolžnost in stremljenje,« zakričim.

In a je res nosila push up, da so voditelju skočile oči iz jamic?!

Basta!

Samo da ne bo po ovinkih podedovala hiše.

Začnem premišljevat. Recimo, da se poroči z mojim očetom, in recimo, da mati ... in ... in ...

Primerjalna študija

Celo jutro posvetim primerjalni študiji o Nietzscheju in Wilhelmu Reichu. Seveda je to jezen odziv na neumen, nediskreten, sramoten (zame, *za nas* sramoten) nastop gospe T. v televizijskem talk showu!

Problem je hujši, kot sem predvideval, saj med njima pravzaprav ni nobenih stičnih točk. Ko bi bil namesto Reicha vsaj Adler, bi se že premaknili z mesta. In tudi če bi bil Freud namesto Reicha, potem bi vsaj lahko podajali spekulativne izjave o Nietzschejevem pomenu za Freuda, kajti kot dunajski izobraženec iztekajočega se stoletja je Nietzscheja bržkone vsaj poznal (moral bi brskati po arhivih!), in kdor ga pozna, mora do njega zavzeti stališče. Ampak, Wilhelm Reich? Imam ga pred očmi, kako v Berlinu deli kondome, vidim, kako leže v svoj orgonski akumulator k opoldanskemu počitku, vidim ga, kako gnije v nekem ameriškem zaporu. Vidim, kako se smehlja in premika svojo prislovično veliko gofljo. Vidim ga, kako na ljudeh, ki so ravnokar doživeli orgazem, izvaja meritve. (To Anastasia občuti kot seksi in če spiva skupaj, mi včasih šepne: »Zdaj je razneslo zaslonček s podatki, Wilhelm Reich pa preverja, ali imava pritrjene še vse žičke!« *Ne vidim, da bi se spuščal v navidezne debate*. Toda saj je tudi Nietzsche imel svojo surovo stvarnost. Ali nisem tudi pri njem nekje naletel na navodila za dihanje?

Naenkrat me pograbi ta dozdeven spomin in ure in ure iščem ustrezen odlomek. V registru pod dihanje najdem samo: »Tako spet diham zrak svobode.« In potem, pod zrak: »Zrak svobode na Olimpu mišljenja ...« Ali: »Skozi zidove v ječo duha prodira zrak svobode.« Kot kaže, je imel občutek, da se bo zadušil in umrl!

Odlomka, ki sem ga iskal, ne najdem. Začel se je nekako takole: »Jutro je pravšnji čas za počepo in dihalne vaje.« Res v tem trenutku ne verjamem, da bi Nietzsche napisal kaj takšnega, a v svoj prav sem vendarle nekako prepričan.

Iskalni poriv popusti. Listam po knjigah, ki ležijo pred mano, izgubim se ...

Razmišljam o tem, da bi pri svojih letih lahko bil že univerzitetni profesor. Saj bi tudi to imelo nekaj teatraličnosti. In kot terapevt Reichove metode bi ob tem času (pogledam na uro) gotovo sprejemal stranke in storil kaj koristnega za človeštvo.

»To me ni nikoli zanimalo!« na ves glas zakličem.

Najdem odlomek o poslednjih ljudeh, tistih, ki so si izmislili srečo. Aja! Seveda! ... Ljudje, ki *mežikajo* in rečejo: »Bolje televizijska nanizanka kot luknja v nogavici.« Okrog tega jedra bi lahko kaj napletel. Toda koliko recenzentov, kulturnih novinarjev, *navideznih izobražencev* je že napletalo okrog tega jedra.

»O Reichovem jedru,« topo zamrmram.

Moja študija noče uspevati.

Zdaj pišem, na primer takšne stavke: »Nietzsche je moral premakniti miselne mase stoletij, Reich je z dihanjem začel na ničelni točki. Zato je razumljivo, da je od tam napredoval.« Ali: »Nietzsche, ženski plesalec, riše svoje histerične koreografije na nebo konca 19. stoletja. Drugače tega drobnega moža niti ne bi opazili. Tako so njegovi skoki, materializacije samega sebe, njegova razgaljenja mnogopomenska, so umetnost. Bil je idealen kulturni predmet. Ničesar ni zahteval.«

Nisem zadovoljen.

Odložim popisane liste.

(Brezvoljno) sežem po scenariju, ki mi ga je zjutraj poslala agencija. Berem: »Je Angela govorila s tabo?« »Ali je?«

Na lepem se mi gospa T. zasmili. Gotovo je težko, če najprej misliš in potem živiš!

»Dragi Wilhelm!« glasno izrečem v sobo (in na novem listu papirja tudi napišem). »Praviš, da če nekdo samo pravilno diha in si pusti nekaj let časa, bo slej ko prej prispel do svojega notranjega središča. Kaj res to verjameš? Kot mnogi pred tabo si tudi ti spraval na svet samo še en zdravilni sistem. Nietzsche nesreče ni hotel odpraviti. Mrzlično se je je oklepal. Rjavo kačo, ki mu je lezla iz ust, je vsakokrat spet pogoltnil. Zamislil si je najhujše, kar si človek lahko zamisli: da se bo vse, vse, kar uspe, vse, kar spodleti in nas uničuje, v neskončnih krogih ponovitev vračalo in da je naloga človeka, da svoj obstoj v tem *večnem vračanju* pozdravi, sprejme. Kako naj bi nekoga s takšnim mišljenjem ne razneslo? Ampak, dragi Wilhelm! Mar ni dihalec, ki upa, da bo nekoč prispel v svoje središče, vendar nikdar ne prispe, še na slabšem?«

Čudi me, da tako pesimistične misli smejo čez prag moje zavesti. Kar vstopite, si mislim.

Kar vstopite.

Ležem na tla in (kljub temu) diham.

Res ni ničesar več, kar bi lahko upali?

Umetniških ambicij nimam. Tudi ljubezenskih ne. Moja družina je razbita, vendar se tudi nisem trudil zanjo. Nove ne bom osnoval. (S krčenjem spolnega občevanja z Anastasio usiha nevarnost nezgode s kondomom.) Od filozofije ne pričakujem razsvetljenja, za meditacijo nimam dovolj ravne hrbtenice.

Pri vdihu našobim ustnice in usmerim pogled v nos.

Tudi to je Reichova vaja.

Spanec priplapola z desne strani kot težko krilo.

Stojim na robu mosta. Z reke proti meni divja vihar.

Objestnost je redko na mestu, še pomislim, preden me zmanjka.

prevedla Urška P. Černe